

Engmar Dogan

nooit zoals het eens was

Engmar Dogan

nooit zoals het eens was

Frits Verhulst

Schrijver: Frits Verhulst
Coverontwerp: FV
ISBN: 9789402143096
© Frits Verhulst 2016

PROLOOG

Vanaf het klif keek hij uit over een rustige zee. Hij wist dat de planeet ooit voor zeventig procent uit water had bestaan. Maar dat was heel lang geleden. Voor de *terugkeer* hadden *verkenners* geconstateerd dat het percentage al drie eeuwen stabiel op vijftachtig stond. Van *de schijffes* wist hij dat ooit al het land op nauwelijks tienhonderdste na overspoeld was, twintig- tot dertigduizend jaar terug. Die periode wordt *de reiniging* genoemd. Deze ging vooraf aan het goeddeels terugtrekken van de oceanen en een herstel van de op hol geslagen natuur. Enorme stormen, hevige regenval en woeste elektrische ontladingen in de atmosfeer: het bedaarde allemaal. De onbemande *verkenners* constateerden steeds lagere concentraties straling en ze namen monsters van het water en de grond, die in de loop der eeuwen aantoonden dat de giftige bestanddelen in een rustig tempo afnamen. Tot ze vier generaties terug voldoende laag waren om een eerste groep pioniers af te zetten. Gedane zaken nemen geen keer, gold ooit en toch was *Het Project* zestig jaar geleden opgezet om gemaakte fouten te benoemen en in de toekomst te voorkomen. 'Het gaat niet alleen om geschiedschrijving, we moeten lering trekken om onze beschaving niet in gevaar te brengen door de demonen, die vrijwel al onze verre voorouders de das om hebben gedaan.' Dat werd de *springers* ingeprent tijdens hun voorbereiding, evenals dat interactie ten strengste verboden was. Wat viel daar immers mee te bereiken? *Gedane zaken nemen geen keer.*

Hij keek boven de horizon uit en bedacht dat de lucht ooit helder donkerblauw moest zijn geweest, op dagen als deze. Nu hing er altijd een vochtige waas, een lichte mist die het zonlicht temperde en ervoor zorgde dat de temperatuur hier, dicht bij de evenaar, nooit de 18 graden Celsius overschreed. Aan beide zijden van de globe, noord en zuid, waren de temperaturen erg onaangenaam en heerste al heel lang een milde ijstijd. Er vonden regelmatig expedities naar beide kanten plaats, maar de frequentie werd steeds lager. Bij de ouderen zal vroeger de hoop bestaan hebben dat bewoners ooit de band van zesduizend kilometer breed zouden kunnen verlaten. Tenminste, dat vermoedde hij. En misschien, wie weet, was dat over een paar honderd jaar aan de orde. Tot die tijd moesten ze genoegen nemen met wat ze gegeven was.

‘Celsius’, grinnikte hij. Die schaalverdeling werd allang niet meer aangehouden maar hij had wat ouderwets woordgebruik en gewoontes opgezocht op *de schijffes*.

Hij draaide zich om en liep terug richting de koepelwoningen, vierhonderd meter verderop en zag heel in de verte de gemeenschap druk bezig op het land. Zijn moeder bevond zich daartussen en hij bekeek het tafereel tevreden terwijl hij de nederzetting naderde.

Een darmoet flitste voor zijn voeten langs en hij keek het diertje glimlachend na. Met zijn hooggeplaatste achterpoten en ruige lange vacht leek het op een kruising tussen een bever en een haas. Van beiden had hij afbeeldingen gezien. Hij rilde even bij de gedachten dat de verre voorvaders dode dieren hadden gegeten. Het schijnt dat zij ze in stukken sneden en bereidden, zoals er nu groenten, maisbrood en noten worden gekookt of gebakken stelde hij zich voor. Bento's, die werden wel eens verdoofd als er een kudde van op hol sloeg. De dieren werden vervolgens elders herplaatst. Ze konden gewassen vertrappen en zelfs mensen doden. Hij wist dat de bento een

voorouder had, waarvan niet alleen vlees werd gegeten maar zelfs de melk gedronken. Hij ging zowat over zijn nek bij die gedachte: omdat zijn moeder was uitverkozen na de beoordeling door *het Comité* was er een bevruchte eicel bij haar geplaatst. Na zijn geboorte had ze hem lange tijd borstvoeding gegeven. Maar een volwassene gaat toch geen moedermelk drinken? En dan nog van een ander diersoort!

Hij had al twee maal *meegesprongen*, de verschillende stadia van degeneratie kort aan mogen zien en wist dat de afgrijselijke eetgewoonten het topje van de ijsberg waren. Er viel inderdaad heel wat te leren en hij keek uit naar de eerste *sprong* onder zijn commando. In het begin van *Het Project* waren er ook solo sprongen geweest, maar de verleiding tot niet geautoriseerde interventie was te groot gebleken.

Hij was ervan overtuigd dat hijzelf nooit de fout in zou kunnen gaan. Onder welke omstandigheden dan ook. Hij was een professioneel *springer*, een *wetenschapper*.

HET ZOLDERRAAM

In het verkeersbeeld: Alfasuds, een enkele BMW uit de 3 serie, vrij veel Lada's – waaronder de nieuwe vierkante 2105, een enkele Talbot, Opel Kadetts en uiteraard Golfjes. Mijn vader is lid van de ANWB en hij - en mijn oudste broer - verslinden de Autokampioen nadat die met de PTT post is bezorgd. Ik mag meekijken maar nooit alleen: ze zijn als de dood dat ik chocola- of snoepresten aan mijn vingers heb. In de straat, waar ik woon, staan vanaf de vooravond en in het weekeinde in de regel automobielen geparkeerd die rond de tien jaar oud zijn. Een typische arbeidersbuurt in het oosten van de stad. Mijn vader doet iets in de metaalbranche. Wat, dat is mij niet duidelijk.

Ik ben de jongste van vijf kinderen, met twee zusters en twee broers boven mij. De oudste zuster woont al een jaar samen met iemand die banket maakt.

Een jaar eerder heb ik van die zus voor mijn verjaardag een draagbare radio met cassettespeler gekregen. Haar vriend had er ook een, zodat ik de oude van haar heb gekregen met 5 lege bandjes erbij. Op mijn zolderkamertje span ik mij in zoveel mogelijk van de hits op te nemen, zonder een intro door de diskjockey, door op precies het goede moment de opnameknop in te drukken. Abba – I Have A Dream, Sugarhill Gang

– Rapper's Delight, BZN – Pearly Dumm en Massada met Sajang É zijn op dat moment mijn favorieten.

Als ik niet buiten speel kan je mij meestal op mijn kamertje vinden. Soms met een van mijn vriendjes. De sobere rijtjeswoning heeft op de eerste verdieping een grote- en twee kleinere slaapkamers. Mijn zuster heeft er een voor zichzelf en mijn twee broers slapen bij elkaar. Die zijn dertien en elf, dus veel ouder dan ik. Ik heb lang bij mijn ouders op de kamer geslapen. Op de zolder, boven de slaapkamers, kan je alleen in het midden als volwassene rechtop staan, vanwege het puntdak. Jaren geleden heeft mijn vader de uitschuifbare trap vervangen door een smalle vaste en halverwege de ruimte een houten muur met een deur gemaakt. Daar sliep de oudste. Zij veroorzaakte, geloof ik, nogal wat heibel. Mijn andere zus was vaak kwaad op haar en dus werden de twee gescheiden. Het bleef onrustig, hoor. Ik hoorde 's avonds vaak harde woorden vallen tussen papa, mama en haar. Dan sloop ik wel eens de trappen af om mee te luisteren. Toen zij vertrok werd de sfeer beter en kreeg ik haar kamer toegewezen.

Oh ja, ik hoorde een paar dagen terug dat ik oom ga worden. Papa keek niet blij toen hij het mij vertelde en mijn moeder was een beetje boos op hem. Misschien had ik het nog niet mogen weten...

Als ik op bed ga staan en mij uitrek kan ik, staande op de tenen, mijn vinger door de ring van de sluiting van mijn kleine vierkante

zolderraampje krijgen. Het opent – maximaal - ongeveer tot 10 centimeter. In de zomer wordt het erg heet, zo direct onder het dak. En op dat soort dagen mag mijn deur ook open, zodat het wat doortocht.

Vanavond is het warm, niet erg heet. Het is nog volledig licht als ik naar bed moet. Ik ben daar erg ontevreden over want het is grote vakantie, daarna ga ik naar de eerste klas van de lagere school, dus waarom moet ik dan op de ‘gewone’ tijd slapen? Dat lukt ook helemaal niet: mijn raampje staat open en ik hoor de burens en papa en mama in de achtertuin praten. Ik probeer te verstaan wat ze zeggen maar meer dan wat flarden van zinnen pik ik niet op. Muziek kan ik niet draaien want mama neemt de radio mee als ze me welterusten komt wensen. Ik heb nog een stapeltje stripboekjes die ik samen met mama afgelopen zaterdag op de Grote Markt had gekocht. Daar staat iedere week een kraam die in- en verkoopt, dus tweedehands Flintstones- en Donald Duck boeken zijn lekker goedkoop. Soms is er voorin iets geschreven- of getekend door de vorige eigenaar, maar dat maakt mij niets uit.

Ik verdiep me in een Donald Duck omnibus, in kleermakerszit op bed. Langzaam, maar zeker, valt de duisternis in. Buiten is het rustig geworden, mij ouders zijn naar binnen en ik heb gestommel op de trap gehoord. Mijn broers en zuster zijn op hun kamers. Het wordt lastiger plaatjes te kijken maar ik durf mijn lamp niet aan te doen want mama kijkt soms stiekem of ze licht onder de mijn deur door ziet schijnen.

Ik blijf turen naar mijn strips maar moet inmiddels vechten tegen de slaap...

Ik schrik wakker omdat ik moet plassen, 'Gelukkig, op tijd.' Ik kan mij voorstellen dat het pikkedonker is maar door het raampje valt licht naar binnen. Op mijn tenen kijk ik naar buiten en zie een lichtbundel, die steeds breder wordt, vanachter de daken van de huizen achter onze tuin. Dat moet een helikopter zijn: een vliegtuig kan niet. Die vliegen niet zo langzaam. Vorige maand zijn we trouwens met zijn vijven naar Schiphol geweest en daar hebben we vanaf de pier lijnvluchten zien landen en opstijgen. Ik heb er een Drie Musketers gekregen en telkens wanneer ik nu een vliegtuig zie proef ik die smaak weer in mijn mond.

Ik luister aandachtig maar hoor, buiten een onduidelijk gezoem, geen geluid. De lichtbundel wordt steeds breder en er verschijnt een rond luchtschip. Ik zie maar een deel boven het dak uitsteken en ik gok gewoon dat het rond is. Dat ding is minstens zo groot als half het huis. Het licht zwenkt heen en weer. Ik ben niet geschrokken maar wel wat verbaasd en weet niet zeker of ik droom. De lichtbundel draait langs ons dak en ik kijk er even midden in. Ondanks dat ik mijn ogen tot spleetjes knijp zie ik enige tijd alleen een witte waas met oranje en rode ballen die voor mijn zichtveld dansen. Als ik weer wat beter begin te zien is het grote licht uitgegaan en is de schotel een donkergrijze schim tegen een heldere sterrenhemel geworden. Het apparaat begint zich schuin omhoog van mij af te verwijderen en

schiet ten slotte vrij snel omhoog, tot het een stip is en dan naar rechts. Wat overblijft, zijn de sterren, de maan zie ik niet, en een van de sterren, wel, dat zal die schotel zijn.

Ik kijk nog heel even en loop dan twee trappen af naar het toilet.

Als ik de eerste trap weer op ben gelopen hoor ik mama uit de grote slaapkamer, zachtjes: ‘Ben jij dat Johnny, schat?’

Ik loop op mijn tenen naar de deur en zeg op gedempte toon: ‘Ja, mam. Ik moest pissen.’

‘...Voor de laatste keer, John: plassen. Je moest plassen. Nou, ga weer snel slapen. Welterusten, jochie.’

‘Welterusten, mama.’

‘Waar loopt ons hartje van over, John?’

‘Liefde, mama.’

‘Welterusten, tot morgen.’

Mama is soms een klein beetje streng maar wel de allerliefste. Ze noemt me soms ‘mijn professortje’ omdat ik nogal slim ben en veel kan onthouden.

Als ik mijn hoofd op het kussen laat zakken is de ervaring van vanavond naar de achtergrond verdwenen en de volgende ochtend ben ik het voorval alweer bijna vergeten.

ZOEM...

Een menigte van ongeveer honderd strandbezoekers waren gisterenavond getuige van een vreemd verschijnsel voor de kust van Salt Creek Beach Park bij Dana Point in California.

Na zonsondergang zagen ze in het water, ongeveer tweehonderd meter vanaf de kust, gedurende een kwartier, een helder licht. Een aantal mensen zocht het hogerop om een en ander goed te bekijken en vanaf flats in Dana Point zelf was het fenomeen ook te zien. Een van de inwoners omschreef het, alsof zich onder het wateroppervlakte een ovale racebaan bevond waar een auto, een grote lamp op het dak, met een behoorlijke snelheid rondjes reed.

Er brak geen paniek uit, maar veel strandgangers waren wel geschrokken. De gealarmeerde plaatselijke politie arriveerde nadat het mysterieuze licht verdwenen was. Veel aanwezigen hebben het gebeuren gefilmd en een selectie van de beelden treft u op onze website aan.

De autoriteiten van California hebben hedenochtend een verklaring uitgegeven waarin te lezen staat dat het fenomeen de maan betreft, weerspiegeld in een vreemde stroming van het water, of een gereflecteerd zoeklicht.

‘Leg die krant eens weg en smeer je *souvenir* in, voordat het verbrandt!’ Ze kwam door het mulle zand aan sjokken met een cocktail en een groot glas bier in de handen. Nadat zij beide glazen op het plastic tafeltje tussen de ligbedden had gezet keek ze hem serieus aan, Ray Ban in het haar. ‘Ik meen het. Kijk dan,’ en ze wees naar zijn rechterborstkas.

Hij legde de krant links naast hem in het zand en plaatste de zonnebril bovenop zijn hoofd. Hij trok de kin in en keek met de lippen getuit naar beneden. Alsof er een vulkaantje, van nauwelijks twee centimeter doorsnede, een kleine eruptie had gehad en een bergje opgedroogd vleeskleurige lava had achtergelaten. Er recht tegenover, op zijn rug, had hij een soortgelijk souvenir. Overgehouden aan een schietpartij, vrijwel een jaar geleden, die hem op de operatietafel ook een derde deel van de long had gekost. Hem hoorde je niet klagen. Hij was dolblij dat hij leefde. Het had verrekke weinig gescheeld. Hij was langs de afgrond gescheerd maar had het geluk dat er een agent van de New York Police Department, verre familie van haar, in de buurt was en een cursus reanimatie achter de rug had.

‘Het is nog wit.’

‘Ja, het *is* nog wit en het *gaat* vuurrood worden, John.’

Hij pestte een beetje, kreeg haar vaak op de kast door een gemaakte nonchalante houding aan te nemen. ‘Eerst een kus.’ Ze stond met de handen in haar zij en keek hem met een gebogen hoofd streng aan. Ze droeg een donkerblauwe glanzende bikini en zag er fantastisch uit. De schouders, een beetje te breed voor haar bouw had ze bedekt met een witte handdoek. Haar van nature al niet lelieblanke huid was door de eerste week in een zonovergoten omgeving prachtig getint en glansde door het royaal insmeren met factor 10. Hij smolt voor haar. Zoals gewoonlijk.

Na gehoorzaam haar instructies opgevolgd te hebben veegde hij zijn hand af aan de handdoek waar hij op lag en nam een slok uit het glas, dat van buiten geheel bedekt was geraakt met druppels. Ze was achter het ligbed, waarop hij zat, gaan staan, boog voorover en kuste hem op het voorhoofd. ‘Tenerife, baby!’

‘Tenerife,’ beaamde hij en streekte de armen die op zijn rugleuning steunden. ‘Ik denk dat het na onze tweede afspraak was, dat ik ervan droomde je mee te nemen naar een zonnig oord. Toen kon ik niet vermoeden dat het onze huwelijksreis zou zijn, ...vrouw.’

Ze zakte op haar knieën in het zand naast John en haalde een hand door zijn donkerblonde haar, dat een coupe soleil behandeling leek te hebben ondergaan. ‘Mijnheer- en mevrouw Weber.’

John glimlachte, boog voorover en legde een hand in haar nek. Ze zoenden teder.

‘Wat trok je aandacht, lieve echtgenoot? Je hoorde me niet aankomen zojuist.’

‘Normaal ruik ik bier op een kilometer afstand, bedoel je?’

Ze had plaatsgenomen op haar bed, de rugleuning rechtop gezet en draaide een weinig aan de paal van haar parasol, zodat ze volledig in de schaduw kwam te zitten. ‘Zo erg is het toch niet met je gesteld, mag ik hopen?’

Hij lachte en overhandigde haar de geopende krant. ‘Lichtjes in zee...’

Margreet keek haar man vragend aan. ‘Lichtjes...? Je bent nogal gebiologeerd door vreemde lichtjes.’

Hij knipoogde. ‘Meer dan je weet, maar daar hebben we het ooit nog eens over.’

Margreet keek hem wat wazig aan, schudde het hoofd traag en las het artikel oppervlakkig. Al snel werd haar aandacht getrokken door belangrijker zaken die in de wereld spelen en

ze verdiepte zich in artikelen over vluchtelingen uit Syrië, in wrakke bootjes op de Middellandse zee, en onderhandelingen met Iran over hun atoomprogramma.

Hij had zijn Indiana Jones hoed opgezet en staarde over het zand richting de branding. Voordeel van een privé strand bij een luxe hotel, was de betrekkelijke rust: richtte hij de blik naar links of rechts, slechts een paar honderd meter verderop, dan zag hij een krioelende mierenhoop, bijna vechtend voor iedere vierkante meter. John Weber tuurde weer naar de golfjes voor hem en liet zijn gedachten afdwalen, naar het moment dat het zeker was dat hij een tweede kans in het leven zou krijgen. De rit vanaf de Intensive Care afdeling naar een kleine kamer, waar Margreet naast hem had plaatsgenomen en tranen van geluk en blijdschap over de wangen had lopen. Het was de afsluiting van twee weken onzekerheid geweest. Een periode, tijdens welke hij zich in de schemerwereld tussen slapen en ontwaken had bevonden.

Hij leek toen bezocht te worden door zijn zoon, enige jaren daarvoor op jonge leeftijd overleden. Later realiseerde hij zich dat zuurstoftekort van de visuele hersenschors de illusie schept van een steeds helder wordend licht. De aanmaak van endorfine, morfineachtige stoffen die een aangenaam gevoel opwekken, kan storingen in het elektronische verkeer tussen hersenkwabben veroorzaken en zo - niet van echt te onderscheiden - illusies opwekken. Nadat hij lopend patiënt was geworden en de terugreis van Amerika naar huis achter de rug had, was hij zich in gaan lezen wat betreft bijna doodervaringen. Het verbaasde hem dat degenen die deze situatie na konden vertellen en aangaven overleden dierbaren te hebben ontmoet, vrijwel zonder uitzondering gelovige- of anderszins spiritueel ingestelde personen waren: de naar bloed hunkerende hersenen vertalen impulsen op basis van overtuiging. Zijn verwondering was groot, want John voelde

geen verbintenis met het spirituele. Lang was er de twijfel geweest om zijn ervaring met Margreet te delen. Zij was bevattelijk voor uitleg vanuit een religieuze benadering en hoewel hij eigenlijk geen geheimen voor haar wilde hebben, had hij besloten zijn herinneringen vooralsnog niet te vertellen.

Langzaam had het leven zich herpakt. De resultaten van hun krankzinnige zoektocht naar de Amerikaanse betrokkenheid bij een raketprogramma van nazi-Duitsland en het dubieuze NASA maanprogramma in de jaren zestig van de vorige eeuw, hadden ze opgetekend en gepubliceerd in *De Nieuwe Grens*, een Nederlandstalig blad met een beperkte lezerskring. Daarmee was een chaotische episode in beider leven afgesloten en stond hen niets in de weg te ontdekken of de prille liefde die op hun pad was gekomen, stand hield onder minder inspannende omstandigheden. Ze verkeerden gelukkig in een financieel onafhankelijke situatie.

Het resultaat was uiteindelijk een klein opgezette bescheiden huwelijksceremonie in mei van dit jaar geweest.

Zoem, zoem. Margreet keek hem door de donkere glazen van haar Ray Ban aan. Ze was aan het doezelen, op de grens van slapen en de omgevingsgeluiden waren zich naar de achtergrond aan het verplaatsen. 'Ik dacht dat je hem had uitgezet?'

'Alleen het geluid, trilfunctie staat nog aan.' Hij stak de hand in de strandtas onder het krukje. *Zoem zoem.* 'Ja ja...' Hij graaide tussen handdoeken, twee boeken, een portemonnee en een verzameling plastic flesjes. *Zoem zoem.* 'Hebbes. Het is Ben... Hallo, Ben! Hoe is het, kerel? Pulitzerprijs al binnen?'

Margreet grinnikte met de ogen dicht. Goede oude Ben Oerlemans. Er zijn van die mensen die je al het goede toewenst en Ben was daar een van. Vanaf de allereerste keer

dat ze hem ontmoette, in zijn simpele kantoortje aan huis, had ze een zwak voor hem. Overdag bedrijfsleider in een plaatselijke supermarkt en in zijn vrije tijd de enthousiaste eindredacteur van *De Nieuwe Grens*. Gedreven op zoek naar verhalen en mysteries, die het daglicht niet- of nauwelijks kunnen verdragen en waar andere bladen de neus voor ophalen. Gediensig de vreselijke koffie, die zijn vrouw zet, nuttigend en avond aan avond met de tong tussen zijn lippen zwoegend om de maandelijkse deadline te halen. Een kort mannetje met een randje donker haar om zijn verder kale hoofd en de trouwste donkerbruine hondenogen die je je voor kon stellen. Nauwelijks een winnaar van een belangrijke prijs, maar iemand die je er heel goed bij kon hebben in je vriendenkring.

‘Hoe is het bij jullie? Hier regent het en is het net aan achttien graden.’

‘Dat is mooi...’

‘... Fijne vent. Leuke kerel. Zeg, sympathieke man, heb je mijn mail gelezen?’

John keek even op het scherm en zag bovenaan het icoon van een enveloppe. ‘Nope. Ik heb vakantie en het ding staat op vibreren.’

‘Jullie hebben altijd vakantie. Overigens, mijn vrouw kreeg gisteren een melding op de telefoon: *Uw vibrator stoort ons netwerk. Wij verzoeken u over te gaan op handbediening.*’

John schuddebuikte om de opmerking.

Margreet draaide haar hoofd om. ‘Wat?’

Hij hield het toestel van zijn mond af. ‘Ik vertel het je wel als je een keer straallazarus bent.’

‘Dat hoorde ik, Weber. Het is vast niet het enige waar je haar eerst dronken voor moet voeren.’

John grijsde. ‘Wat zou jij je hier op je gemak voelen, kerel. Er is naast het zwembad van het hotel een bar met als thema

piraterij. Daar staat de godganse dag een vent te bedienen met een plastic pappagaai op zijn schouder en een pijp in het hoofd.'

'Hiermee suggereer jij dat ik een flauw gevoel voor humor heb?'

'Absoluut. Maar, wat noopt jou mij lastig te vallen?'

'Als je in je drukke schema een gaatje weet te ontdekken, niet hoeft te liggen bij het *zwambad*, bekijk die e-mail eens. Het is een exacte forward van zoals ik hem ontving. En om je voor te zijn, de bijlage opent inderdaad niet. Die is beschadigd, of ik heb tussen alle hulpprogramma's toevallig niets wat het aankan. Dat laatste betwifel ik. Doe rustig aan, maar niet *te*: ik ben razend benieuwd naar wat je er van vindt.'

'Is goed. Ik zal me er later over buigen.'

'Dank je wel. Fantastisch, John. En de groetjes aan de vrouw!'

'Zal ik doen. En Ben?'

'Ja?'

'Neem nog een bakje op ons.'

'... Ik hoop dat jij je verslikt in de volgende slok bier en je een dag lang rondloopt met een brandend gevoel in je neus. De mazzel!'

John glimlachte en legde de smartphone op het tafeltje tussen ze in.

'John, treiter die man toch niet zo... En leg dat ding niet open en bloot neer!'

Gehoorzaam plaatste hij de telefoon in de strandtas onder een handdoek.

'Waar belde hij over?'

'Een of andere e-mail...'

'Wil je niet kijken?'

'Ik ben op huwelijksreis...' Hij schoof de hoed iets verder voorover en richtte de blik weer op zee.

Margreet haalde haar schouders op en vervolgde het lezen van een artikel waar ze halverwege gebleven was. Ze wist wat zou volgen. Ondanks dat zij John ruim een jaar eerder voor het eerst ontmoet had, kende ze hem, als waren ze reeds tien jaar een paar.

‘Hé, verdomme.’ Hij had vijf minuten gezwegen en pakte het glas om vervolgens een flinke slok te nemen.

‘Nieuwsgierig.’

‘Ik heb er helemaal geen zin in!’

‘Plassen heb ik ook geen zin in maar als het moet, moet het.’

‘Wat een vergelijking...’

‘Zit ik er ver naast?’

Hij zweeg, zuchtte en schudde het hoofd met samengeknepen lippen.

Margreet schoot in de lach. ‘Geef er nou maar aan toe, Indiana Jones, anders lig je de rest van de middag jezelf in de weg.’

Hij twijfelde nog even en haalde de telefoon weer tevoorschijn. ‘Ik ga even in het restaurant zitten, leest gemakkelijker dan hier in de zon.’

‘Dat lijkt me een wijs plan. See you.’ Ze stak een hand slapjes op en las verder in de krant.

‘Eh,’ hij tikte op haar schouder, ‘lieverd, je bent nogal goed in de keuken. Kan jij hier brood van bakken?’

‘Goed in de keuken? Dat mocht je willen...’ Margreet pakte de Samsung aan en hield haar hand komvormig over de bovenkant van het scherm. Ondanks dat ze onder een parasol zat was het lastig lezen

Meneer,

U kent mij niet, maar ik heb gehoord van uw magazine en wilde proberen om u en uw lezers te begrijpen wat er gaande is.

Ik ga dood, want ik ben niet gewend aan de vervuilde lucht, virussen en straling, die jullie allemaal aangepast kunnen worden.

Er is niet veel dat je kunt doen over de nabije toekomst, maar het is mogelijk voor mensen in hun juiste gemoedstoestand op tijd voor een boog. Dit is nog niet eerder al een paar honderd jaar in de toekomst, maar het is beter voor te bereiden op de generaties na u.

Valiant Thor heeft geprobeerd in de jaren vijftig, maar kon niet iedereen te luisteren.

Ingesloten vindt u alle informatie die u nodig heeft. Middelen, meneer, print het uit!

Engmar Dogan

Ze plaatste de Ray Ban boven op het haar, trok haar kin in, kneep de ogen en schudde het hoofd kort, voordat ze de telefoon op haar rechterbovenbeen liet rusten. 'Who the fuck...'

'...is Engmar Dogan?' maakte hij af. 'En: wat betekent dit verhaal in vredesnaam.'

Zij las de tekst nogmaals met geknepen ogen. 'Hmmm. En de bijlage?'

'Niet te openen, maar daar had Ben al voor gewaarschuwd. En hij heeft zoveel hulpprogramma's in de loop der jaren verzameld, dat er geen format is wat niet te openen is.'

Ze keek onwillekeurig naar een surfer in de branding. 'Okay, terug naar de tekst van de mail. *Google Translate?*'

'Dat heb ik geprobeerd, naar het Engels. Dan wordt je niet echt wijzer, maar ik vermoed wel dat het op deze manier in het Nederlands is vertaald.'

'Een vertaalslag *terug* zou exact de aanvankelijke tekst moeten opleveren. Als dat geen leesbaar Engels is, was het wellicht de originele taal niet.'

'Of Dogans Engels is niet wat het wezen moet.'

Ze dachten beiden even na en dronken zwijgend de glazen leeg. Margreet had de smartphone tussen de benen, op haar kussen liggen. Ze richtte er een vlakke hand op. 'Waarom stuurt Ben ons dit?'

'Kijk naar de afzender.'

Ze pakte de Samsung op, drukte op de knop om hem te laten ontwaken en veegde tot het bericht weer opende. 'guest.moroccanhouse@meditel.ma. Okay..., ma?'

'Marokko...'

'Ah, er daagt mij iets... Dat is hier bijna om de hoek.'

'Ja bijna,' glimlachte John. 'De hoek om en dan hemelsbreed nog 1000 kilometer. Ben je toch vijf uur onderweg...'

Margreet rolde met de ogen. 'Oei. Nou ja, waarom zouden we ons er mee bezig houden? Bovendien, Marokko is heel groot.'

'Ik heb even op het Net gekeken, voor ik naar buiten kwam: het is verzonden vanuit een budgethotel in Casablanca.'

'*Play it again, Sam!*'

'Ah, veelgemaakte fout.' Hij was rechtop gaan zitten en hield een wijsvinger omhoog. 'Dat heeft Humphrey Bogart nooit gezegd in *Casablanca*.'

Ze keek hem indringend aan met de samengeknepen ogen die zowel sensueel, grappig als geïrriteerd konden uitbeelden. De laatste emotie was nu aan de beurt. 'Wie dan wel, wijsneus?'

'Niemand!' kraaide John triomfantelijk en hief de handen even ten hemel. 'Ingrid Bergman zegt een keer *Play it, Sam. Play 'As Time Goes By'* en in een andere scene heb je Bogart: *If she can stand it, I can. Play it!*'

Zij was niet geheel overtuigd. 'Vanwaar dan de misquote, als het dat is, die zo vaak gebruikt wordt?'

'Je zal het niet willen geloven maar het komt uit de Engelse versie van het Oude Testament: *And the prophet saith, play it again, Sam. And Sam did play it again and there was rejoicing and they made a covenant and got boils.*'

Margreet was helemaal rechtop gaan zitten. 'Goedendag! De eminente leraar spreekt...'

'Er wordt wel eens beweerd dat de opmerking letterlijk in *A Night In Casablanca* van de Marx Brothers is uitgesproken

door Groucho Marx. De film werd vier jaar na *Casablanca* uitgebracht en zou aanvankelijk een parodie zijn, maar ook hier wordt de bewuste zin niet gebruikt. Nee, ik vrees toch dat de vrome Amerikanen in hun hoofd een stuk uit de Bijbel en de woorden uit *Casablanca* hebben gemixt. En zo is het een eigen leven gaan leven.'

'Interessant...', zei ze overdreven langzaam met zware stem en vormde, met duim en wijsvinger gespreid, de *L* van *loser* op het voorhoofd.

'Maar goed.' John negeerde haar plagerige gedrag, omdat hij zich realiseerde te vaak in zijn oude rol van leraar, voor een klas gevuld met tieners, terug te vallen. 'Om op je initiële vraag terug te komen: Ben Oerlemans zal zat idiote mails krijgen, dat brengt de aard van het blad met zich mee, dus waarom dit zo belangwekkend zou zijn? Geen idee.'

'Stuur hem een PB'tje. Je hebt hier WiFi van het hotel.'

Hij nam de telefoon terug en opende Facebook. Toen hij Bens account had geselecteerd stuurde hij het berichtje: *Ben, wat is zo belangwekkend aan deze mail?*

Ze wisten dat Ben op dinsdagmiddag vrij was en antwoord niet lang op zich zou laten wachten. Hij zat ongetwijfeld achter het bureautje in zijn 'kantoor'.

Hoem trilde de Samsung.

'*Valiant Thor*,' las John voor.

NUKE

‘Sir?’ Een slungelig uitziende officier salueerde en overhandigde luitenant generaal Ackerley Redknapp een vilten stofmap.

‘At ease.’ De 53-jarige opperbevelhebber nam plaats achter het mahoniehouten bureau en klapte de map open.

De officier nam Redknapp op, terwijl hij op vier meter afstand stram - met de handen op de rug en de voeten twintig centimeter van elkaar af - stond te wachten op eventuele orders. De luitenant generaal was het schoolvoorbeeld van een gelouterde en plichtsgetrouwe militair: als Hasbro een actiefiguur in cartoonvorm van hem zou willen maken, waren ze snel klaar. Een rechthoekig lichaam en een vierkant hoofd, met bijna even dikke nek, er bovenop. Korte stevige armen en benen, klaar.

Ackerley nam een kleine leesbril uit de borstzak van zijn uniformjasje en plaatste die voor op zijn neus. Eigenlijk was hij er te ijdel voor, fier als hij was op de algehele lichamelijke conditie, maar zijn armen waren te kort geworden. De ogen schoten over het bericht en hij knipperde even. Na een binnensmondse vloek keek hij de korporaal over de rand van zijn brilletje aan en deelde hem mede dat hij geëxcuseerd was. Er werd gesalueerd, de jongeman draaide zich om en liep weg. Nadat de deur gesloten was nam Ackerley de hoorn van de haak en drukte op de nul. ‘Pentagon, het bekende doorkiesnummer, beveiligde lijn.’

Het was niet de eerste keer dat hij dit soort slecht nieuws op zijn bureau had liggen. De wanordelijke administratie in

voorheen Sovjet Unie satellietstaten baarde al vierentwintig jaar zorgen. Zeker, er was sprake van enige samenwerking met de Russische overheid in verband met verdragen, maar als het er op aankwam had Amerika zijn tanden moeten laten zien als waakhond en was een *black op*, illegale operatie, meer dan eens noodzakelijk geweest om een potentiële catastrofe af te wenden. Tot nu toe was het telkenmale met een sisser afgelopen.

Er was verbinding.

‘Redknapp in Ramstein. We missen er *een* in Kirgizië. Ik stuur het rapport binnen een kwartier digitaal door.’

Na verzekerd te zijn dat de regeringen van zowel Kirgizië, China en Kazakstan - directe buurlanden - en Rusland ingelicht zouden worden draaide hij zijn stoel en keek uit over de landingsbaan. Een donkergroen C-130 Hercules vrachttoestel arriveerde vanuit de States en bracht nieuwe apparatuur naar de Duitse basis.

Zelgai stuurde de aftandse Kamaz uit 1986 over de kronkelige bergwegen van het Tiangebergte, dat qua vierkante kilometers het grootste gedeelte van de republiek Kirgizië vormt. Zijn twee kompanen kende hij niet van naam. Ze waren Afghanen, die hier al enige tijd actief waren en hij had ze via de banden tussen Al Qaida en de Taliban gerekruteerd. De buit lag vastgesnoerd in de dichte bak achter ze en het eerste gedeelte van zijn nobele taak was vervuld. Tijdens de overval op het voormalig Sovjet depot was een strijder, die ook met ze meegereden was, gevallen. Dat scheelde ruimte in de cabine en ze waren bovendien vreugdevol over het feit dat deze Talibanstrijder zijn aandeel had geleverd, vier bewakers omgebracht en zich nu in het Paradijs bevond, omringd door reine personen. Zelgai moest altijd wat grinniken om het feit dat ongelovige honden beweerden dat overleden Moslims,

volgens de Islamitische leer, in het paradijs werden opgewacht door 72 maagden. Dit was een totaal verkeerde interpretatie. Ook medemoslims had hij een paar keer terecht gewezen: de Koran was opgesteld in een oude Arabische taal en de juiste vertaling van wat een ware Moslim te wachten staat in het paradijs, zijn personen met vel witte ogen en een donkere pupil. Reine mensen dus. En dit geldt overigens niet voor zelfmoordenaars, die gaan naar de Hel, hijzelf uiteindelijk ook wist hij. Hoe dan ook, buiten zijn Afghaanse medestrijder waren twaalf ongelovigen omgebracht, drie waren er de bergen in gevlucht. Voor de twee broeders die ze van binnenuit geholpen hadden zag hij geen verdere rol en hij had besloten deze ook een trip naar het Paradijs te gunnen.

De zware truck hobbelde heen en weer over het slechte wegdek. Ooit moet hier een laag asfalt gelegd zijn maar inmiddels waren er overal grote gaten in gevallen en was de weg vanaf de berghellingen volgestroomd met zand en kleine stenen. Hij was geen beste chauffeur, in feite had hij voor gisteren nog nooit op een vrachtwagen gereden en iedere bobbel deed het stuur heftig schudden in zijn handen, waardoor de wagen van links naar rechts slingerde. Ze hadden profijt van de volle maan en dat was een groot geluk omdat hij op de heenweg, in de vroege avond, tegen een rots aan was gereden waardoor de rechter koplamp totaal versplinterd- en vervolgens verdwenen was.

Hij stopte en pakte een flesje olie uit het vakje in zijn deur. Zijn lange baard had hij met pijn in het hart afgeschoren, dit was noodzakelijk voor het vervolg van zijn taak. Zijn gezicht, maar vooral de hals, zat vol met kleine rode puistjes die jeukten en brandden tegelijk. Terwijl hij de verzachtende olie aanbracht keek de man op de eerste passagiersstoel, direct naast hem, ontevreden naar links. 'Broeder Zalgai, er is geen tijd voor ijdelheid. Je hebt onze inzet gevraagd en, insha'Allah

(als Allah het wil), die heb je, maar wij moeten voor zonsopgang ons einddoel bereiken. Je wilt niet in het licht opereren. Ik vraag je vaart te maken.' De man sprak met een zwaar Pashto accent en in de ogen van Zelgai, zelf van geboorte Saoedi, waren de twee passagiers maar simpele boeren. Natuurlijk had die vent gelijk, maar hij had verrekke veel last van zijn verschrikkelijke daad, waarvoor hij Allah vooraf nota bene vergiffenis had gevraagd.

Hij antwoordde niet, zette het flesje terug waar het vandaan kwam en veegde de handen naast zijn benen af aan de bekleding van de oncomfortabele stoel, die niet eens geveerd was. De Kamaz was een Russisch werkpaard, maar gespeend van elke luxe.

Uit het zijraampje zag hij vaag de contouren van een gortdroge berm en daarna het zwarte niets, wat de afgrond betekende. Rechts een enorm hoge bergwand zover het oog reikte. Nog rond de twaalf kilometer klimmen over een nauwelijks weg te noemen bergpad van krap vijf meter breed en dan zouden ze een plateau bereiken waar de AN-72 op een oude startbaan klaar stond.

Zelgai schakelde, trok op en ontdekte dat hij de verkeerde versnelling had gekozen: de truck kwam tergend langzaam in beweging en de motor bromde laag. Hij probeerde de koppeling slippend- en langzaam op te laten komen, spelend met het gaspedaal om de ideale verhouding te vinden. Tevergeefs, de motor dreigde af te slaan als hij de koppeling bijna helemaal liet opkomen en de Kamaz kwam protesterend tot stilstand. Hij stond schuin op de weg en ze voelden hoe de truck achteruit begon te schuiven over het zand. Zelgai haalde de voet van het gas en trapte met volle kracht op de rem en het koppelingspedaal. Dat maakte niet uit: de wagen schoof met geblokkeerde wielen stukje bij beetje achteruit. De twee Afghanen schreeuwden het uit: 'Geef gas, geef gas!'

‘Hou toch je bek!’ snauwde de chauffeur, die doorhad dat ze op het punt stonden door de berm achteruit het ravijn in te schuiven. Nu gas geven, had geen enkele zin. Hij draaide het stuur zoveel mogelijk naar links tot zijn bovenarmen aanvoelden als waren ze volgegoten met beton. Tegelijkertijd liet hij het rempedaal voorzichtig- en langzaam opkomen in de hoop net genoeg extra breedte in de berm te vinden om de Kamaz met draaiende wielen met de neus richting bergafwaarts te krijgen. Als hij dat voor elkaar kon boksen was ergens omkeren en de klim naar boven herbeginnen van latere zorg. Met zijn rechterhand wist hij de versnellingspook in de achteruit te krijgen, liet het koppelingspedaal voorzichtig los en langzaamaan leek zijn spontane plan vruchten af te werpen. Het rechter achterwiel ploegde nu door de berm en de truck stond al half met zijn voorkant naar waar ze zojuist vandaan waren gekomen.

‘Dat gaat lukken. Oh dank u Allah, dit gaat lukken,’ dacht hij terwijl het zweet over zijn voorhoofd en slapen rolde. De twee passagiers waren overgegaan in het Pashto en schreeuwden hysterisch terwijl ze rechts naast zich keken.

Toen bedacht de oude Kamaz een ongekende truc: het rechter achterwiel zakte volledig weg in de berm en in plaats van de weg af beginnen te rollen tilde de vrachtwagen de overgebleven drie wielen steeds verder de lucht in, terwijl het overhellen naar rechts geleidelijk dramatisch werd. Geschrokken liet Zelgai het stuur los en pakte met beide handen de armleuning van zijn deur vast, onderwijl Allah aanroepend.

Ze hoorden het zware geluid van de brekende achteras, de cabine huiverde, waarna de wagen op zijn rechter zijkant viel en schuin naar voren begon te schuiven. De inktzwarte afgrond naderde steeds sneller. De Afghanen lagen op een hoop tegen de deur aan en schreeuwden het uit.